

Sijoitusvakuutusten verotus

Sanni Kolari

Opinnäytetyö
Liiketalous
2020

Tekijä Sanni Kolari	
Koulutusohjelma Liiketalous	
Opinnäytetyön nimi Sijoitusvakuutusten verotus	Sivu- ja liitesivumäärä 19
<p>Opinnäytetyössä on tavoitteena selvittää, mitä sijoitusvakuutukset ovat ja miten niitä verotetaan. Sijoitusvakuutuksista käydään läpi perusasioita, kuten kulut, tarjoajat sekä erilaiset sijoitusvakuutusten muodot. Opinnäytetyön on tarkoitus olla helppolukuinen ja selkeäkielinen.</p> <p>Sijoitusvakuutusten verotus on muuttunut tänä vuonna. Tavoitteena on käydä läpi verotusta ennen lakimuutosta, lakimuutokseen johtaneet seikat sekä itse lakimuutos ja sen käytännön vaikutukset. Lopulta tehdään katsaus sijoitusvakuutusten kannattavuuteen vaikuttavista asioista. Kannattavuutta tarkastellaan myös esimerkkien ja käytännön kautta.</p> <p>Opinnäytetyö tehdään yksityishenkilöiden näkökulmasta.</p>	
Asiasanat Sijoitusvakuutus, verotus, sijoittaminen, pääomatulo	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Sijoitusvakuutus	3
2.1	Laskuperustekorkoinen sijoitusvakuutus.....	4
2.2	Sijoitussidonnainen sijoitusvakuutus	4
2.3	Varainhoitovakuutus	5
2.4	Kapitalisaatiosopimus	6
2.5	Tarjoajat	7
2.6	Kulut	8
3	Verotus	9
3.1	Tuoton verotus	9
3.2	Tappion verotus	10
3.3	Perintöverotus.....	10
4	Muutokset verotuksessa 1.1.2020 alkaen	11
4.1	Lakimuutosten vaikutus käytännössä.....	12
5	Kannattavuus.....	15
6	Pohdinta	18
	Lähteet	20

1 Johdanto

Suomalaisten kiinnostus sijoittamiseen on kasvanut viime vuosien aikana. Suomalaiset säästävät rahaa eniten käyttötileilleen, ja Suomen Pankki kertookin, että suomalaisilla oli huimat 91,2 miljardia euroa tileillä maaliskuun lopulla vuonna 2019. Suomalaiset arvostavat turvaa ja tasaisuutta, jota tilitalletukset tuovat, mutta samalla erilaisten sijoituskohteiden määrä on kasvaa voimakkaasti. Tämä kertoo siitä, että sijoittaminen kiinnostaa suomalaisia entistä enemmän. (Suomen Pankki 2019).

Aktia Pankki teetti vuonna 2019 laajan selvityksen suomalaisten sijoittamiskulttuurista. Selvitys oli kansallisesti edustava ja sen mukaan suomalaiset voidaan jakaa neljään eri säästämisen arkkityyppiin: osakkaat, tallettajat, omistajat ja hajauttajat. Omistajilla on esimerkiksi asuntoja, metsää tai muuta kiinteää omistusta. Tallettajilla on keskimäärin 94% sijoituksistaan talletuksina ja osakkailla suurin osa sijoituksista on kiinni osakkeissa ja rahastoissa. Hajauttajat sen sijaan sijoittavat varansa kaikkeen edellä mainittuun, ja heitä on vain noin 8 % suomalaisista. Tutkimuksessa kävi ilmi, että jopa 31 % suomalaisista ei sijoita tai säästä ollenkaan. (Kauppalehti 2019).

Aktian tutkimuksessa huomattiin, että suomalaisten sijoitustottumuksissa on lisäksi huomattavia alueellisia eroja. Turun seudulla on paljon osakkaita, kun taas Pirkanmaalla ollaan tottuneita tallettajia. Pääkaupunkiseudulla sen sijaan sijoitetaan säännöllisesti, sillä siellä useita kertoja vuodessa tai jopa kuukausittain sijoittavia on 60 % kyselyyn vastajista, joka eroaa muusta Suomesta merkittävästi. (Kauppalehti 2019).

Sijoittamisen yleistyessä myös siihen liittyvien lainsäädäntöjen on uudistuttava ja pysyvä uusien sijoituskohteiden ajan tasalla. Sijoitustapoja on monia, ja yksi niistä on sijoitusvakuutukset. Sijoitusvakuutuksiin säästävät laitetaan edellä mainituista kategorioista luultavasti hajauttajiin tai osakkaisiin, riippuen siitä, mitä haluaa vakuutukseensa ostaa. Sijoitusvakuutukset yleistyivät 1980 –luvun loppupuolella, kun sijoittaminen alkoi yleisesti ottaen kasvattamaan suosiota Suomessa. Myöhemmin EU-jäsenyyden myötä, ja EU:n sisämarkkinoiden kehittyessä, sijoitusmarkkinat avautuivat lopulta kansainvälisesti ja sen myötä myös sijoitussidonnaiset vakuutukset alkoivat yleistymään Suomessa. Tämän vaikutuksena Suomen vakuutuslait koskien sijoitussidonnaisia vakuutuksia ovat pohjautuneet vahvasti EU-direktiiveihin. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 33).

Sijoitusvakuutusten verotukseen liittyvät lait ovat olleet pitkään niin sanotusti koskemattomia ja vakuutuksilla on pystynyt saamaan merkittäviä verohyötyjä. Näin ollen on ollut

odotettavissa, että lakiin tulee muutos ja verotusta uudistetaan. Vuonna 2020 toteutuneessa lakimuutoksessa tuotiin Suomeen myös jo muissa Pohjoismaissa käytössä ollut osakesäästötili, ja samassa lakiuudistuksessa muutettiin sijoitusvakuutusten verotusta muistuttamaan enemmän osakesäästötilin verotustapaa. Opinnäytetyössä on tavoitteena kertoa sijoitusvakuutusten ominaisuuksista yleisesti ja käydä läpi tutkimusongelma, eli miten verotus on muuttunut.

2 Sijoitusvakuutus

Sijoitusvakuutukset ovat henkivakuutusyhtiön kanssa tehtäviä henkivakuutusdirektiivin mukaisia sijoitussopimuksia, joilla on tarkoitus kasvattaa vakuutuksenottajan varallisuutta. Sijoitusvakuutusta voidaan kutsua myös säästövakuutukseksi, mutta niillä tarkoitetaan yleensä sopimuksia, joilla säästetään vähitellen, esimerkiksi kuukausittaisina erinä. Sijoitusvakuutuksen tehtävänä on kerryttää säästöjä myöhempään käyttöön, jopa pitkälle tulevaisuuteen. Sijoitusvakuutukset eroavat perinteisistä riskivakuutuksista siten, että vakuutustapahtuma on toivottu ja vakuutuksen päätyminen on yleensä tarkasti tiedossa. (Pentikäinen ja Rantala 2009, 396).

Sijoitusvakuutuksessa vakuutusyhtiölle siirretään varat yleensä yhtenä tai useampana suurempana kertamaksuna. Vakuutusyhtiö sijoittaa varat asiakkaansa puolesta ja asiakkaalle maksetaan joko etukäteen sovittua tuottoa, tai sitten sijoitukselle muodostuu suoraan sijoitusten markkina-arvon mukainen tuotto. Vakuutussäästäminen on pitkän aikavälin säästämistä ja varteenotettava vaihtoehto muille pitkäaikaissäästämismuodoille, esimerkiksi perinteiselle osakesäästämiselle. (Pentikäinen ja Rantala 2009, 403).

Sijoitusvakuutuksen voi ottaa yritys tai yksityishenkilö. Vanhemmat voivat ottaa myös alaikäiselle lapselleen vakuutussopimuksen, eikä siihen tällä hetkellä tarvitse maistraatin lupaa, riippuen kuitenkin siitä, minkälaisiin sijoituskohteisiin vakuutusmaksut on tarkoitus sijoittaa. Sijoitusvakuutusten pituus vaihtelee riippuen vakuutusyhtiöstä. Vakuutussopimus voidaan tehdä pitkäksi määräajaksi, esimerkiksi siihen saakka, kunnes vakuutettu täyttää 110 vuotta. Joissakin vakuutusyhtiöissä sopimukset voivat kuitenkin olla toistaiseksi voimassa olevia. Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset ovat yleisempiä varsinkin ulkomaisissa vakuutusyhtiöissä. Sijoitusvakuutuksen voi päättää milloin haluaa, mutta monet vakuutusyhtiöt voivat ottaa suurehkot kulut vakuutussäästöjen nostoista, mikäli ne tehdään esimerkiksi muutaman vuoden sisällä vakuutuksen avaamisesta. (Mandatum Life 2018, 2).

Sijoitusvakuutuksissa on aina oltava vakuutettu, joka on useimmiten itse vakuutuksen ottaja. Edunsaajamääräyksen mukaisesti vakuutukselle on aina myös valittava edunsaaja ja tämä voi olla esimerkiksi lapset, aviopuoliso tai muu vakuutuksenottajan valitsema kohde. Edunsaajan voi valita vapaasti, mutta on hyvä ottaa huomioon, että vakuutuksen päätyttyä vakuutuksenottajan menehtymiseen, otetaan sen jaossa huomioon myös Suomen Perintölaki, eikä pelkästään edunsaajakirjausta. (FINE 2020.)

2.1 Laskuperustekorkoinen sijoitusvakuutus

Sijoitusvakuutusta ottaessa pitää miettiä, haluaako itse olla mukana sijoituspäätösten teossa ja millaista riskiä on valmis ottamaan. Laskuperustekorkoisessa säästövakuutuksessa vakuutukselle sovitaan tietty korko, joka vakuutukseen vähintään maksetaan. Tällöin isompi riski on vakuutusyhtiöllä, kuin vakuutuksenottajalla. Vakuutusyhtiö sijoittaa itse päättämiinsä arvopapereihin asiakkaan heille maksaman vakuutusmaksun ja ottaa riskin markkinoiden liikkeistä. Mikäli markkinat nousevat enemmän, kuin asiakkaalle sovittu laskuperustekorko on, tekee vakuutusyhtiö "voittoa". (Pentikäinen ja Rantala 2009, 401).

Laskuperustekorkoisille vakuutuksille voidaan maksaa koron lisäksi myös asiakashyötyksiä, mikäli sijoitusvuosi on ollut odotettua parempi. Vakuutussopimuksessa pitää tällöin olla maininta, että vakuutuksella on oikeus vakuutusten tuottaman ylijäämän perusteella mahdollisesti annettaviin lisäetuihin. (Vakuutusyhtiölaki 10.7.2008/521.)

Vakuutusyhtiölain kohtuusperiaatteen mukaisesti vakuutusyhtiön on palautettava kohtuullinen osa vakuutusten tuottamasta ylijäämästä takaisin vakuutuksille lisäetuina. Lain mukaan kuitenkin on pyrittävä lisäetujen jatkuvuuteen, eikä lisäedut saa vaarantaa vakuutusyhtiön pääomavaatimusten täyttymistä. Näin ollen parempi sijoitusvuosi ei suinkaan tarkoita kaiken ylijäämään ulosmaksamista, vaan tuotot voidaan sijoittaa turvaamaan huompien vuosien lisäetuja. (Pentikäinen ja Rantala 2009, 401).

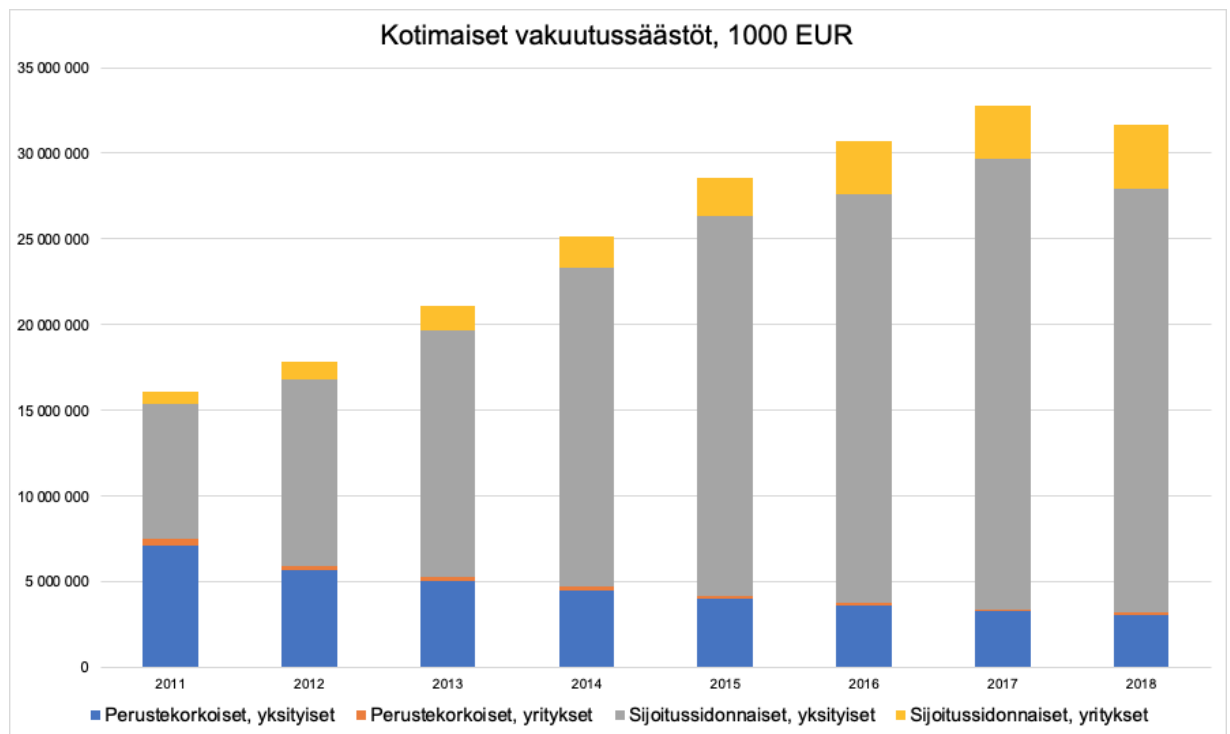
2.2 Sijoitussidonnainen sijoitusvakuutus

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa sijoituspäätökset tekee vakuutuksenottaja itse. Sijoitussidonnainen vakuutus on niin sanotusti vakuutuskuoressa oleva sijoitussalkku, jonka arvo määräytyy sen sisällä olevien arvopaperien arvon mukaisesti. Vakuutusmaksun voi suorittaa osissa tai yhdellä kertaa, samoin kuin laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa. (Pentikäinen ja Rantala 2009, 404)

Vakuutuksenottajalla on suuri valintaoikeus siihen, mihin hänen vakuutusmaksunsa sijoitetaan. Yleisesti ottaen varat voi sijoittaa mihin vain vakuutusyhtiön tarjoamaan instrumenttiin ja vakuutusmaksun voi sijoittaa joko yhteen tai useampaan kohteeseen. Yleisimmät sijoituskohteet ovat osakkeet, erilaiset sijoitusrahastot sekä joukkovelkakirjalainat. (Pentikäinen ja Rantala 2009, 404)

Vakuutusyhtiöt eivät anna minkäänlaista takuukorkoa sijoitussidonnaiselle vakuutukselle, joten vakuutuksenottaja kantaa itse täyden riskin sijoituksistaan, mutta saa itse myös täyden hyödyn mahdollisista arvonnousuista. Sijoitussidonnainen vakuutus on siis vakuutuksenottajalle riskipitoisempi, kuin laskuperustekorkoinen vakuutus. (Pentikäinen ja Rantala 2009, 405).

Kuvio 1. Yksityishenkilöiden ja yritysten henkivakuutusten vakuutussäästöt.

(Finanssiala 2019. Vakuutussäästöt 12/2018 ja täydellinen aikasarja.)

Yllä oleva kuvio 1 näyttää, kuinka sijoitusvakuutusten säästöjen suuruus on käyttäytynyt vuosien 2011 ja 2018 välillä. Taulukosta näy ilmi, että varsinkin yksityishenkilöiden sijoitussidonnaisten säästöhenkivakuutusten määrä on kasvanut runsaasti viimeisten vuosien aikana ollen vuoden 2018 lopussa noin 25 000 000 000 euroa. Perustekorkoisten vakuutusten tarjonta ja kysyntä on lähtenyt laskuun samalla sijoitussidonnaisten tasaisesti yleistyessä. Yhteensä kotimaiset vakuutussäästöt ovat tuplaantuneet vuodesta 2011.

2.3 Varainhoitovakuutus

Varainhoitovakuutus on sijoitussidonnainen henkivakuutus, jossa varainhoitaja sijoittaa varat vakuutuksenottajan puolesta. Tällöin vakuutussopimuksen lisäksi solmitaan myös täyden valtakirjan varainhoitosopimus. Varainhoitaja on aina vakuutusyhtiön hyväksymä. Varainhoitolaitoksilla on yleensä asetettu vähimmäissumma sijoitettavasta pääomasta, jotta varainhoitosopimus voidaan laatia. Summa voi olla esimerkiksi 100 000 euroa – 300

000 euroa, joten varainhoidon alla olevat sijoitusvakuutukset ovat verrannollisesti suurempia vakuutuksia. (LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö 2018, 3.)

Varainhoitaja kartoittaa ensin, millainen sijoittaja asiakas on ja kuinka paljon hän tietää sijoittamisesta. Sijoituskohteet valitaan sen mukaan, millaista riskiä vakuutuksenottaja on valmis ottamaan, millaista tuottoa halutaan ja kuinka paljon hän tietää eri sijoitusinstrumenteista. Koko varainhoitosopimuksen ajan varainhoitaja seuraa markkinoita ja allokoii varoja tarvittaessa uudestaan sovitun mukaisesti. (LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö 2018, 1.)

Varainhoitosopimuksessa sovitaan useimmiten tarkan sijoitusjakauman mukainen sijoitusstrategia ja siihen kuuluvat instrumentit. Asiakas voi kuitenkin myös avata samaan vakuutukseen varainhoitosalkun rinnalle niin sanotun oman sijoitussalkun, jonka sijoituksista hän päättää itse. (LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö 2018, 2.)

2.4 Kapitalisaatiosopimus

Kapitalisaatiosopimus on asiakkaan ja vakuutusyhtiön välinen sijoitussopimus, kuten edellä mainitutkin vakuutusmuodot. Kapitalisaatiosopimuksen ero edellä mainittuihin sopimuksiin on se, että siinä ei vakuuteta ketään. Kapitalisaatiosopimus voi olla laskuperustekorkoinen tai sijoitussidonnainen, ja se on ollut varsinkin yritysten suosiossa. Kapitalisaatiosopimus on aina määräaikainen, sillä vakuutetun puuttuessa ei ole mitään vakuutustapahtumaa, joka muutoin päättäisi sopimuksen. (Finanssiala 2020).

Taulukko 1. Eri sijoitusvakuutusmuotojen ominaisuuksia verrattuna.

Vakuutusmuoto	Miten vakuutuksen arvo määräytyy?	Onko määritetty edunsaajaa?	Onko vakuutettua?
Laskuperustekorkoinen	Laskuperustekoron mukaan	Kyllä	Kyllä
Sijoitussidonnainen	Sijoitusten markkina-arvon mukaan	Kyllä	Kyllä
Varainhoitovakuutus	Sijoitusten markkina-arvon mukaan	Kyllä	Kyllä
Kapitalisaatiosopimus	Sijoitusten markkina-arvon tai laskuperustekoron mukaan	Kyllä	Ei

Yllä olevassa taulukossa on vertailtu edellä mainittujen vakuutusmuotojen piirteitä, kuten markkina-arvon määräytymistä sekä edunsaajaa. Edunsaaja määritetään jokaisessa vakuutusmuodossa, mutta vakuutettua ei ole kapitalisaatiosopimuksessa.

Taulukko 2. Eri sijoitusvakuutusmuotojen ominaisuuksia verrattuna.

Vakuutusmuoto	Onko vakuutukselle asetettu määräaika?	Kuka tekee sijoituspäätökset?	Kulut?
Laskuperustekorkoinen	Ei aina	Ei sijoituspäätöksiä	Vakuutuksenhoitokulut
Sijoitussidonnainen	Ei aina	Vakuutuksenottaja	Vakuutuksenhoitokulut
Varainhoitovakuutus	Ei aina	Varainhoitaja	Vakuutuksenhoitokulut ja varainhoitokulut
Kapitalisaatiosopimus	Kyllä	Vakuutuksenottaja	Vakuutuksenhoitokulut

Taulukko 2:ssa on vertailtu sijoitusmuotojen eri piirteitä, kuten kuluja ja sijoituspäätöksen tekijää. Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus voi myöskin olla varainhoidon alla, jolloin siihenkin muodostuu vakuutuksenhoitomaksujen lisäksi varainhoitokulut.

2.5 Tarjoajat

Sijoitusvakuutuksia tarjoavat monet, niin kotimaiset, kuin ulkomaiset henkivakuutusyhtiöt. Suomessa vakuutuksiin pääsee sijoittamaan esimerkiksi Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian, Lähitapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön tai Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n kautta.

Vakuutusyhtiötä valitessa kannattaa vertailla kuluja sekä muita vakuutuksiin liittyviä ehtoja. Myös ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin pääsee kiinni yhtä lailla, kuin suomalaisiin. Tällöin tietyt verotukseen liittyvät lait menevät sen maan mukaan, johon vakuutusyhtiö on rekisteröity ja esimerkiksi vakuutusnostoja tehdessä verotuksessa voi olla suuriakin eroja, mikäli vakuutuksenottaja on rajoitetusti verovelvollinen Suomessa. Vakuutusta ottaessa kannattaa siis miettiä, onko mahdollisesti tulevaisuudessa muuttamassa ulkomaille ja hyötyisikö sijoitusvakuutuksesta vielä enemmän ulkomaisen vakuutusyhtiön avulla. (Hallituksen esitys 275/2018, 2018)

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä aktiivisimmin suomalaiset henkilöt ovat sijoittaneet varojaan Luxemburgissa ja Irlannissa sijaitseviin. Valtiovarainministeriön julkaisusta 14/2018

käy kuitenkin ilmi, että Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin mukaan sijoitusten suuruudesta ei ole tarkkaa tietoa. Finanssivalvonnan tilastoissa on mukana vain suomalaisten vakuutusvälittäjien kautta suoritettut vakuutusmaksut. Näin ollen, mikäli sijoituksista on sovittu suoraan ulkoimaisen vakuutusyhtiön kanssa, ei siitä ole tietoa. Tilastoissa ei oteta huomioon myöskään pääomien nostoja tai lisäsijoituksia. Sen tilaston mukaan, joka on tarjolla, on vuosina 2008-2016 keskimääräinen vakuutusmaksujen yhteenlaskettu summa noin 27 miljoonaa euroa, mutta todellisuudessa siis luultavasti paljon suurempi. (Valtiovainministeriön julkaisu 14/2018, 42).

2.6 Kulut

Sijoitusvakuutuksista maksetaan vakuutusmaksua samaan tapaan, kuin muistakin vakuutuksista. Vakuutusyhtiökulu voi olla kiinteämääräinen tai sidonnainen vakuutuksen markkina-arvoon. Yleistä on, että mitä suurempi vakuutus rahallisesti on, sitä pienempää prosentuaalista kulua siitä veloitetaan. Kulut veloitetaan esimerkiksi neljä kertaa vuodessa, tai kuten sopimuksessa on sovittu, ja niiden suuruus voi olla esimerkiksi 0,2 % - 0,7 % markkina-arvosta. (LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö 2018.)

3 Verotus

Sijoitusvakuutusten verotukseen sovelletaan Suomen Tuloverolakia. Tässä luvussa käydään läpi sijoitusvakuutusten verotukseen sovellettavat keskeiset kohdat, jotta verotusta koskevat muutokset on helpompi ymmärtää seuraavassa luvussa. Tappion verotus käsitellään tässä luvussa tuoton verotuksen jälkeen, ja se onkin osa sijoitusvakuutusten uudistunutta verotuslakia.

Vakuutusten verotuksen, kuten kaiken muunkin pääomatuloverotuksen, pääpointtina on se, että ainoastaan tuotto on veronalaista. Vero maksetaan vasta silloin, kun vakuutuksesta nostetaan rahaa, eli parhaimmassa tapauksessa tuotot saavat kasvaa korkoa vuosien ajan. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535)

3.1 Tuoton verotus

Suomen Tuloverolaki määrittää, että henkivakuutuksen tuotto on veronalaista pääomatuloa. Vakuutuksen tuotoksi lasketaan se osa vakuutuksen säästöstä, joka ylittää siihen sijoitetun pääoman määrän, eli niin kutsuttujen vakuutusmaksujen määrän. Vakuutuksesta rahaa nostettaessa määräytyy verovuosi maksupäivän perusteella. Tällä hetkellä Suomessa pääomatulosta maksetaan 30 prosenttia veroa 30 000 euron pääomatuloihin asti ja siltä ylittävältä osuudelta 34 prosenttia. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 2 luku.)

Sijoitusvakuutuksessa ei tarvitse maksaa veroa myyntivoitoista tai tuotoista niiden maksumahdollisuudella, vaan vasta kun vakuutuksesta nostetaan varoja pois. Vakuutuksen sisällä voi siis sijoittaa tuotot veroa maksamatta yhä eteenpäin ja nauttia siitä, kuinka korolle kasvaa korkoa.

Vuoteen 2019 asti sijoitusvakuutuksesta rahaa nostettaessa ei ole tarvinnut maksaa veroa niin kauan, kun vakuutuksesta nostaa sinne sijoitettua pääomaa. Eli mikäli vakuutuksen nykyinen arvo on esimerkiksi 7 000 000 euroa, ja olet sijoittanut siihen aikanaan 5 000 000 euroa, on 5 000 000 euroa voinut nostaa veroa maksamatta. Käytännössä siis vakuutusnostoa tehdessä on voinut valita, haluaako nostaa tuottoa vai sijoitettua pääomaa. Verotukseen on kuitenkin tullut vuonna 2020 lakimuutos, jota käydään seuraavassa osuudessa tarkemmin läpi. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 217)

3.2 Tappion verotus

Aina vuoden 2019 loppuun asti sijoitusvakuutusten tappiot eivät ole olleet verotuksessa vähennyskelpoisia. Kuitenkin 1.1.2020 alkaen verouudistuksen myötä säästöhenkivakuutusten tappiot muuttuvat vähennyskelpoisiksi. Tappion voi vähentää verotuksessa, kun vakuutus lopetetaan ja varat nostetaan kokonaisuudessaan ulos. Tappiota ei ole siis mahdollista vähentää verotuksessa, jos nostaa vain osan varoista pois vakuutuksesta, vaikka sillä hetkellä tappiota olisikin kertynyt. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 2 luku, 34§)

Tappioksi katsotaan verottajan mukaan se tuloksi luettava osuus, joka alittaa vakuutukseen sijoitetun pääoman määrän. Tappio on vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista sopimuksen päättymisvuonna. Vähennystä voi edellä mainituilla ehdoilla hyödyntää kaikki luonnolliset henkilöt sekä kuolinpesät. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 2 luku, 34§)

Siltä osin, kun tappiota ei ole verovuonna vähennetty kuolinpesän tai luonnollisen henkilön veronalaisista pääomatuloista, voidaan se ottaa huomioon, kun lasketaan pääomatulolajin tappiota ja alijäämää. Tappio vähennetään puhtaasta pääomatulosta, eli pääomatulosta, josta on jo miinustettu luovutustappiot, ennen muita pääomatulosta tehtäviä vähennyksiä. Tappiota ei kuitenkaan oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 2 luku, 34§)

3.3 Perintöverotus

Perintöverotuksessa ovat veronalaisia kaikki kuolinpesälle kuoleman johdosta maksettavat vakuutuskorvaukset. Vakuutuksen ottajan menehtyessä sijoitusvakuutus on perintöveronalaista omaisuutta. Vakuutuksesta ei siis enää tässä vaiheessa oteta pääomatuloveroa. (Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378)

Perintöveroa tarvitsee maksaa vain yli 20 000 euroa suuruudeltaan olevasta perinnöstä. Perintövero määräytyy perinnön suuruuden sekä perinnönjättäjän ja perijän sukulaissuhteen mukaan. (Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378)

4 Muutokset verotuksessa 1.1.2020 alkaen

Suomen Lakia Tuloverolain muuttamisesta lähdettiin alun perin tutkimaan vuonna 2017. Kokoontuneen työryhmän tavoitteena oli tutkia eri sijoitusmuotojen silloisen verokohtelun ajantasaisuutta, toimivuutta sekä kannustavuutta. Tarkastelua tehtiin erityisesti luonnollisten henkilöiden verotuksen näkökulmasta ja samalla sivuttiin myös muutamia perintöverotukseen liittyviä näkökulmia. Työryhmän aihealue oli melko spesifi, ja siitä olikin jätetty kokonaan ulos esimerkiksi osinkojen verotus, vaikka se onkin keskeinen osa pääomaverotusta. Myöskään pääomaverokantoja ei ollut tarkoitus käydä läpi. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 11)

Työryhmä tavoitteena oli selvittää, mitkä perusteet ja periaatteet ovat verolainsäädännössä tehtyjen ratkaisujen takana ja kuinka ajantasaista sääntely on. Selvityksen kohteena olivat erityisesti sijoitusrahastot ja niihin tehdyt sijoitukset, kapitalisaatiosopimukset sekä sijoitus- ja säästövakuutukset. Toimeksiantoon sisältyi myös kommandiittiyhtiömuotoisten pääomarahastorakenteiden verokohtelun uudelleen arviointi. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 12)

Tavoitteena oli tarkastella sääntelyn toimivuutta ja kannustavuutta silloisessa tilanteessa ja erityisesti haluttiin nostaa esille eri sijoitusmuotojen verokohtelun neutraalisuutta. Työn tuloksena oli tarkoitus saada suositukset eri sijoitusmuotojen verokohtelun lähentämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Lopulta työryhmä päätyi sijoitusvakuutusten verotuksen osalta seuraavaan tulokseen:

Työryhmä katsoo, että säästöhenkivakuutusten verotusta tulisi muuttaa siten, että nostetuista varoista tulisi aina katsoa veronalaiseksi tuloksi se osa, joka vastaa vakuutukseen maksetuille määrille kertyneen tuoton suhteellista osuutta vakuutussäästöstä. Säästöhenkivakuutuksista aiheutuvien tappioiden tulisi olla vähennyskelpoisia sopimuksen päättyessä, jolloin tappio on käynyt lopulliseksi. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 217)

Työryhmän mukaan nykyinen sijoitusvakuutusten verosääntely oli jäänyt ajastaan jälkeen. Verosääntelyä oli edellisen kerran tarkisteltu paljon ennen vakuutustuotteiden voimakasta kehitystä. Muutokset lakiin oli siis odotettavissa. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 218).

Yksityishenkilöt ovat sijoittaneet merkittäviä määriä vakuutusyhtiöiden kanssa solmittuihin "säästövakuutuksiin" ja aiempi verotustapa, jonka mukaan vasta viimeiseksi voitiin nostaa

tuotot, on kehittynyt verotuskäytännössä eikä perustu enää lain nimenomaiseen säännökseen. Verotustapa merkitsi epäneutraalisuutta esimerkiksi suoriin sijoituksiin, joissa verotus toteutuu heti, kun myyntivoitto realisoituu. Sijoituskohteiden verovapaa vaihtaminen sekä tuottojen nosto vakuutuksista viimeisimpänä katsottiin sekä yhdessä että erikseen merkille pantaviksi eduiksi. Toisaalta kääntöpuolella katsottiin olevan se, etteivät tappiot ole olleet vähentämiskelpoisia, vaan ne ovat pienentäneet vakuutussäästöä. (Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018, 218).

Lakimuutoksen eniten julkisuudessa ollut lisä oli Suomeenkin nyt rantautunut osakesäästötili. Osakesäästötilissä on paljon samankaltaisuutta sijoitusvakuutusten kanssa, sillä osakesäästötilillä olevien arvopaperien tuotot katsotaan pääomatuloksi vasta silloin, kun tuotto nostetaan tililtä. Sama koskee myös myyntivoittoja, eli sijoituskohteita saa vaihtaa vapaasti tilin sisällä. Osakesäästötilillä saa kuitenkin olla enimmillään 50 000 euroa sijoitettua pääomaa, joten suuremmille summille sijoitusvakuutukset ovat jatkossakin hyvä sijoitusvaihtoehto. Sijoitusvakuutuksissa saa myös olla laajemmin eri sijoitusinstrumentteja, sillä osakesäästötili on ainakin vielä tarkoitettu pelkästään suorille osakkeille. (Eduskunta 2019).

4.1 Lakimuutosten vaikutus käytännössä

Sijoitusvakuutuksen omaavan on kannattanut valmistautua ajoissa tulevaan lakimuutokseen. Neuvoja omaan vakuutuksen liittyen saa varainhoitajalta, pankista tai vakuutusyhtiöltä.

Taulukko 3. Sijoitusvakuutuksen osanostot ennen lakimuutosta ja lakimuutosten jälkeen.

Sijoitusvakuutus	2019 ja ennen	2020 ja jälkeen
Sijoitettu pääoma	4 000 000,00 €	4 000 000,00 €
Tuotto	2 954 238,00 €	2 954 238,00 €
Vakuutuksessa varoja	6 954 238,00 €	6 954 238,00 €
Nostaa 4 000 000 €	4 000 000,00 €	4 000 000,00 €
Verot (34% pääomaverot)	0,00 €	577 743,20 €
Nostosta jää verojen jälkeen	4 000 000,00 €	3 422 256,80 €

Vakuutussäästäjällä on ollut muutamia vaihtoehtoja, joita on kannattanut tehdä ennen lakimuutosta. Varsinkin vanhoissa vakuutuksissa, joihin on ehtinyt kertyä suurta tuottoa, on ollut suositeltavaa sijoittajan puolesta nostaa osa vakuutuksesta pois. Taulukko 3:ssä on

laskettu lakimuutoksen vaikutus vuonna 2020 ja ennen vuotta 2020, mikäli nostaa sijoitettua pääomaa pois vakuutuksesta. Taulukossa sijoitettua pääomaa on 4 miljoonaa euroa, johon on kasvanut päälle tuottoa kulujen jälkeen 73,86 prosenttia, eli vakuutuksen nykyarvo on 6 954 328 euroa. Tuotto voi kuulostaa hurjalta, mutta jos ajatellaan, että tämä vakuutus olisi aloitettu esimerkiksi 20 vuotta sitten, olisi vuosituotto (kulujen jälkeen) noin 2,8 %.

Vakuutuksista, joihin on kasvanut paljon tuottoa, on kannattanut nostaa sijoitettu pääoma pois vielä, kun sen on saanut tehdä verottomasti. 1. taulukossa on laskettu verojen määrä, kun sijoitetun pääoman on nostanut vuoden 2019 puolella ja kun noston tekee vuonna 2020 tai sen jälkeen. Vuonna 2019 veroja ei ole tarvinnut maksaa yhtään, mutta vuonna 2020 maksettavaa tulisi 577 743,20 euroa.

Lakimuutoksen tultua voimaan veron määrä lasketaan sen mukaan, missä suhteessa tuottoa ja sijoitettua pääomaa on. Alla olevassa vakuutuksessa tuoton osuus koko vakuutuksesta on noin 42,48 prosenttia ja sijoitetun pääoman osuus on noin 57,52 prosenttia. Näin ollen, kun vakuutuksesta nostetaan 4 000 000 euroa, katsotaan siitä olevan tuottoa noin 42,48 prosenttia, eli 1 699 244,69 euroa. Koska pääomatulot ovat yli 30 000 euroa, saa tästä maksaa 34 prosenttia pääomatulovero, joka on 577 743,20 euroa.

Taulukko 4. Sijoitusvakuutuksen koko tilin nosto ennen lakimuutosta ja lakimuutoksen jälkeen.

Sijoitusvakuutus	2019 ja ennen	2020 ja jälkeen
Sijoitettu pääoma	4 000 000,00 €	4 000 000,00 €
Tuotto	2 954 238,00 €	2 954 238,00 €
Vakuutuksessa varoja	6 954 238,00 €	6 954 238,00 €
Nostaa 6 954 238 €	6 954 238,00 €	6 954 238,00 €
Verot (34% pääomaverot)	1 004 440,92 €	1 004 440,92 €

Lakimuutos aiheuttaa suurimman muutoksen vakuutuksen osanostoissa. Mikäli vakuutuksesta nostaa kaikki varat ulos, tulee veroa maksettavaksi saman verran, kuten 4. taulukossa näkyy. Ennen vuotta 2020 verot on maksettu vasta, kun todellinen tuotto-osuus on nostettu ulos. Vakuutuksesta on siis saanut nostaa sijoitettua pääomaa verottomasti pois niin, että lopussa jäljelle on voinut jäädä pelkkä tuotto. Vakuutuksen lopetuksessa vero on siis laskettu tuotto 2 954 238 euroa kertaa 34 prosenttia, josta muodostuu 1 004 440,92 euron vero maksettavaksi.

Jos maksettavan veron määrän laskee uudella laskentatavalla, jossa lasketaan vakuutuksen kokonaisarvosta tuoton osuus noin 42,48 prosenttia (2 954 238,00 euroa) ja siitä 34 prosenttia veroa, tulee tulokseksi sama summa, 1 004 440,92 euroa.

Taulukko 5. Uuden vakuutuksen avaaminen.

Sijoitusvakuutus	Vuonna 2019 tai aiemmin	Vanhaan vakuutukseen jää	Uusi vakuutus
Sijoitettu pääoma	1 500 000,00 €	0,00 €	1 500 000,00 €
Tuotto	671 985,00 €	671 985,00 €	0,00 €
Vakuutuksessa varoja	2 171 985,00 €	671 985,00 €	1 500 000,00 €
Nostaa varoja	1 500 000,00 €	0,00 €	0,00 €
Verot	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Jää verojen jälkeen	1 500 000,00 €	0,00 €	0,00 €

Mikäli vakuutuksesta on nostanut pois sijoitetun pääoman, voi summalla avata esimerkiksi uuden vakuutuksen. Taulukko 5 näyttää esimerkin siitä, kuinka sijoitetun pääoman nostamisella vielä verottomana voi sijoittaa uuteen vakuutukseen, ja näin huojentaa omaa veroaakkaa. Vanhaan vakuutukseen jää pelkästään tuotto, jota nostettaessa menee 34 prosentin pääomavero. Uuden vakuutuksen ollessa tuore, voi sieltä nostaa pääomaa pois suhteellisen pienellä verolla, sillä tuoton osuus on pieni vielä niin kauan, kunnes vakuutukseen ehtii kasvamaan tuottoa.

5 Kannattavuus

Sijoitusvakuutuksen kannattavuuteen vaikuttaa moni asia, joita on hyvä puntaroida ennen vakuutuksen ottamista. Vakuutus ei suinkaan ole aina se kannattavin vaihtoehto, sillä siitä koituu kuluja, joita normaalissa sijoitussalkussa ei tarvitse maksaa.

Suurin kannattavuuden tekijä, ja sijoitusvakuutusten pääasiallinen idea, on verotuksen lykkääntyminen. Tuoton ja kannattavuuden laskennan kannalta erittäin olennaisia asioita ovat kulut ja niiden suuruus, sijoitusten tuotto-odotus, verotuksen ja lainsäädännön muuttuminen vakuutusaikana sekä vakuutuksen sisällä sijoitusten uudelleen allokointi ja sitä myötä verotuksen lykkääntymisestä hyötyminen.

Kaikista eniten hyötyä sijoitusvakuutuksista on suuria summia sijoittaville, jotka haluavat tehdä usein kauppaa salkussa tai joille maksetaan säännöllisesti osinkoa tai muuta tuottoa. Mikäli rahat sijoitetaan rahastoihin niin, että niiden annetaan olla koskematta koko sijoitusajan, ei vakuutuksesta ole mitään hyötyä, vaan enemmänkin haittaa, sillä kulut pienentäisivät tuottoa. Sijoitusvakuutukset ovat sitä kannattavampia, mitä kauemmin vakuutuksen antaa olla tekemättä sieltä nostoja.

Taulukko 6. Sijoitusvakuutusten kannattavuuden vertailu.

Sijoitettu pääoma	50 000 €	Sij. po.	1 000 000 €
Vakuutuksenhoitokulut	0,30 %	Vak.hoitokulut	0,30 %
Muut kulut	0,15 %	Muut kulut	0,15 %
Osinkotuotto	4 %	Osinkotuotto	4 %
Vuosituotto	5 %	Vuosituotto	5 %
Sijoitusaika	Kumpi kannattavampi?	Sijoitusaika	Kumpi kannattavampi?
10 vuotta	Normaali salkku	10 vuotta	Vakuutussalkku
20 vuotta	Vakuutussalkku	20 vuotta	Vakuutussalkku
30 vuotta	Vakuutussalkku	30 vuotta	Vakuutussalkku

Sijoitusvakuutusten kannattavuuden laskentaan vaikuttaa myös, minkälaisia arvopapereita vakuutukseen ostetaan. Osinkoa tai korkoa maksavat instrumentit lisäävät kannattavuutta samoin kuin realisoitavat myyntivoitot. Tein kannattavuuslaskelmat muutamasta erilaisesta salkusta, joista ensimmäisestä on esitetty tiedot ja tulokset taulukko 6:ssa. Tässä laskelmassa sijoitusvakuutuksessa seitsemänkymmentä prosenttia pääomasta si-

joitettiin suoriin osakkeisiin ja loput varoista rahastoihin, eikä salkussa myyty mitään. Laskelmassa otettiin huomioon neljän prosentin vuosittainen osinkotuotto ja viiden prosentin vuosituotto. Osingot sijoitetaan aina uudestaan. Vakuutuksen hoitokulut molemmissa laskelmissa on 0,3 prosenttia vuodessa markkina-arvosta, ja kaupankäyntikulut 0,15 prosenttia. Laskin vakuutuksen tuottoa kymmenelle, kahdellekymmenelle sekä kolmellekymmenelle vuodelle ja 50 000 euron sekä 1 000 000 euron pääomille.

Edellä mainituilla laskukriteereillä ja sijoitetun pääoman ollessa 50 000 euron, kun kymmenen vuoden jälkeen nostaa vakuutuksen tyhjäksi, jää nettotulokseksi suunnilleen sama, kuin jos olisi ollut tismalleen samanlainen sijoitussalkku ilman vakuutuskuorta. Eroa oli vain noin 100 euroa normaalin sijoitussalkun eduksi. Tulos johtuu karkeasti ilmaistuna siitä, että osinkojen verot ja vakuutuksen hoitokulut ovat samaa suuruusluokkaa. Kahdenkymmenen ja kolmenkymmenen vuoden sijoitusajalla vakuutus jää kuitenkin selvästi jo kannattavammaksi. Mikäli vakuutukseen sijoitettu pääoma on 1 000 000 euroa, on vakuutus jo kymmenen vuoden jälkeen kannattavampi, kuin samanlainen salkku ilman vakuutusta. Vakuutuskuoressa rahaa jää nettona noin 3000 euroa enemmän jo tässä vaiheessa.

Mikäli edellä mainituissa laskelmissa osinkotuoton laskee kahteen prosenttiin, jää myös miljoonan euron vakuutus normaalin sijoitussalkun taakse tuotossa kymmenen vuoden kohdalla. Mutta mikäli sijoitusten antaa olla rauhassa vielä kymmenen vuotta lisää, ovat vakuutukset molemmissa pääomissa tuottavampia.

Toisessa laskelmassa vakuutuksen kaikki varat sijoitettiin rahastoihin ja salkun varat allokoitiin uudestaan kerran vuodessa. Laskelmat on tehty samoilla alkupääomilla, kuluilla ja tuotto-odotuksella kuin aiemmissakin vertailuissa, olettaen kuitenkin, että rahastoista ei makseta ulos tuottoja. Normaalisissa sijoitussalkussa myyntivoitosta pitäisi maksaa myynnin yhteydessä pääomavero, mutta vakuutuksessa veroa ei tarvitse vielä tässä vaiheessa maksaa. Tässä laskelmassa on hyvä huomioida, että vakuutuksessa sijoitettu pääoma pysyy koko ajan samana, kun taas normaalissa salkussa hankinta-arvot muuttuvat joka vuosi, kun kaikki salkun omistukset myydään. Tämä taas johtaa siihen, että normaalissa salkussa veroa maksetaan tasaisesti vuosittain, ja kun salkun realisoi lopullisesti, ei kohtaa yhtä suurta verotaakkaa. Tämän vuoksi näillä arvoilla vakuutuskuoressa olevien sijoitusten sekä normaalin salkun nettoarvot realisoidessa kymmenen vuoden välein pysyvät melko samoina. Tämä koski sekä 50 000 euron, että 1 000 000 euron pääomia. Vakuutuksen markkina-arvo nousi reippaammin, mutta säästöt nostettaessa verojen määrä laski sen samalle tasolle normaalin salkun kanssa. Kun tuotto prosenttia nostaa viidestä prosentista ylöspäin kahdeksaan prosenttiin, ei vakuutus tule 50 000 euron pääomalla siltikään

kannattavammaksi. Sen sijaan miljoonan sijoitetulla pääomalla ja kahdeksan prosentin tuotolla vakuutus tulee jo selkeästi tuottavammaksi, kuin normaali salkku.

Kuten edellä käy ilmi, kannattavuuteen vaikuttaa todella monet asiat. Näin ollen jo ennen vakuutuksen hankkimista kannattaa miettiä tarkkaan, mihin säästöt on ajatellut sijoittaa ja millaista tuottoa vakuutukseen voisi olla odotettavissa. Laskelmia kannattaa ehdottomasti tehdä erilaisilla markkinatilanteilla ja tuotto-odotuksilla, ottaen huomioon myös mahdolliset kulurakenteiden muuttumiset. Edellä mainituissa laskelmissa ei ole otettu huomioon esimerkiksi sitä, että markkina-arvon noustessa prosentuaaliset kulut saattavat portaittain pienentyä. Lisäksi sijoitusaikaa on hyvä miettiä; olisiko mahdollista olla tekemättä vakuutusnostoja ollenkaan esimerkiksi ensimmäiseen kymmeneen vuoteen? Mikäli säästöjen on mahdollista kasvaa ilman nostoja mahdollisimman pitkään, saa vakuutuksen hyödystä enemmän irti. Vakuutusyhtiöt voivat veloittaa muutamana ensimmäisenä vakuutusvuotena tehdyistä nostoista lisäkuluja.

Vakuutusyhtiön lisäksi on hyvä harkita, ottaisiko itselleen myös varainhoitajan. Varainhoidon alla olevat sijoitukset ovat suosittuja, sillä silloin ei tarvitse itse olla jatkuvasti (tai ollenkaan) perillä markkinatilanteesta, vaan voi luottaa omat varansa ammattilaisten käsiin. Varainhoidon alla olevissa vakuutuksissa on korkeammat kulut, kuin itse hallinnoituissa vakuutuksissa, sillä vakuutuskulujen lisäksi maksetaan myös varainhoitopalkkiota. Varainhoitaja on hyvä kilpailuttaa samalla tavalla, kuin vakuutusyhtiökin. Varainhoitoon pääsee yleensä, mikäli on reilusti sijoitettavaa varallisuutta, joka puoltaa taas sijoitusvakuutuksen hankkimista, sillä mitä suurempi vakuutus, sitä suurempi hyöty. Varainhoidossa sijoitusvakuutuksesta voi saada kaiken hyödyn irti, sillä salkku on jatkuvassa valvonnassa markkinan varalta, ja varat voidaan allokoida uusiin sijoituskohteisiin usein, eikä vakuutuksen sisällä tulevien myyntivoittojen verotuksesta tarvitse huolehtia. Mikäli ei itse seuraa markkinatilannetta säännöllisesti, mutta haluaisi laittaa varansa sijoitusvakuutukseen, on varainhoito hyvä vaihtoehto. Omaisuudenhoitoasiakkaille merkintä- ja kaupankäyntikulut ovat myös usein pienempiä, kuin muille asiakkaille, eikä säilytysmaksuja tarvitse maksaa. Näin ollen siis vaikka säännölliset kulut voivatkin nousta, saattaa myös jossain kohtaa kulut pienentyä.

Yllä mainittujen seikkojen lisäksi kannattaa miettiä, onko tulevaisuudessa muuttamassa ulkomaille. Mikäli on mahdollisuus, että ei vakuutuksen purkamishetkellä ole enää verovelvollinen Suomeen, kannattaa vakuutus avata ulkomaiselle vakuutusyhtiölle, jonka kautta saisi mahdollisimman paljon verohyötyä. Sijoitusvakuutusten verotus vaihtelee paljon eri maiden välillä ja eri sääntelyihin on hyvä tutustua, mikäli niistä saattaisi itse joskus hyötyä.

6 Pohdinta

Opinnäytetyön teko oli loppuen lopuksi mieluisa kokemus, sillä aihe oli mielenkiintoinen. Olen kiinnostunut sijoittamisesta sekä verotuksesta, joten työn tekeminen ei tuntunut aiheen vuoksi yhtään raskaalta. Työskentelen alalla, jossa opinnäytetyössä käsiteltävät asiat näkyvät päivittäin, joten aihe ei senkään vuoksi ollut vieras. Uskon myös, että perustavanlaatuisen verotietämys on erittäin hyödyllistä yleissivistystä, josta on varmasti hyötyä kaikille jossain vaiheessa elämää.

Ajan löytäminen opinnäytetyön tekoon oli ajoittain haastavaa, mutta tietyn rytmin löytyessä työ alkoi onneksi edetä tasaista tahtia, ja lopuksi valmistuikin melko nopeasti.

Oikeiden ja luotettavien lähteiden löytäminen oli ajoittain melko haastavaa. Tiedon löytäminen oli varsinkin opinnäytetyön alussa haasteellista, sillä sijoitusvakuutuksista ei löydy paljoa kirjallisuutta. Kaikkea löytämäni kirjallisuutta ei myöskään voinut enää käyttää, sillä tieto oli vanhentunutta. Perustiedon, kuten kulujen löytäminen oli vaikeaa, eikä sitä ollut tarjolla kuin vakuutuksia tarjoavien yhtiöiden esitteissä. Kulut sekä muut vakuutuksiin liittyvät sopimukselliset asiat voivat olla myös asiakaskohtaisia, jonka vuoksi niitä ei lue missään. Parhaiten lakeihin, verotuksellisiin asioihin ja tilastoihin liittyvää tietoa löysi Internetistä valtion sivustoilta ja erilaisten tutkimuksia ja tilastoja tekevien tahojen sivuilta. Finlex toimi lakien lähteenä. Lakimuutokseen oli tutustuttava itse ensin huolella, ennen kuin pystyi tekemään laskelmia ja taulukoita.

Haastavinta ja yllättävintä työssä oli kannattavuuden laskenta. Tiesin jo etukäteen, että sijoitusvakuutusten kannattavuuteen vaikuttaa todella moni asia ja yleinen kannattavuuden laskenta on haasteellista. Laskelmia voisi tehdä loputtomiin erilaisilla salkun sisällöillä ja tuotoilla, mutta uskon ja toivon, että laskelmani antoivat peruskäsityksen siitä, miten kannattavuutta voi lähteä laskemaan ja ennen kaikkea, mitkä asiat siihen vaikuttavat. Kannattavuuteen vaikuttaa niin moni asia, joita ei pysty ennustamaan ja josta ei vielä voi olla tietoa. Yksi voi olla esimerkiksi uudet lakimuutokset ja veropykälien muuttuminen.

Opinnäytetyössä käsitellyn lakimuutoksen mediassa näkyvin muutos on ollut osakesäästötili, joka on vaikuttanut monien suomalaisten sijoittamiseen. Sen vuoksi minusta oli kiinnostavaa ottaa laista toinen muutos käsiteltäväksi, joka myöskin koskettaa montaa suomalaista sijoittajaa, mutta ei ole varmaankaan yhtä tuttu tai uutisoitu muutos. Itse verotuk-

sen muutoksen olin ajatellut monimutkaisemmaksi, kuin se itseasiassa olikaan. Lakimuutos oli melko yksikertainen ja verotuksen muuttuminen oli helppo laskea. Lakimuutoksesta löytyi todella hyvin tietoa, varmaan myös sen vuoksi, että asia on nyt niin ajankohtainen.

Pidin opinnäytetyön tekoa hyödyllisenä, sillä lakien tulkitseminen ja lukeminen hyödyttää myös itseäni työelämässä. Mielestäni pystyin kertomaan sijoitusvakuutusten verotuksesta selkeästi kaiken olennaisen. Itse en pidä verotusuudistusta yllättävänä, sillä sijoitusvakuutusten verotus oli jäänyt ajassaan jälkeen, ja niillä sai aiemmin uskomatonta verohyötyä, johon Suomen verotuskulttuurissa ei yleisesti ottaen olla totuttu. Nyt verotus on enemmän samalla linjalla uuden osakesäästötilin kanssa ja muutos oli perusteltavissa. Siihen, onko verotusmuutoksella vaikutusta vakuutusten suosioon, on vaikea sanoa. Luulisin, että ainakin säästöjen osanostot jäävät vähemmälle, tai niitä yritetään taktikoida tehtävän silloin, kun tuotto olisi mahdollisimman pieni.

Lähteet

Eduskunta 2019. Osakesäästötilin verosäännökset. Luettavissa: <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2019-AK-240468.pdf> Luettu 29.1.2020.

Finanssiala 2019. Materiaalipankki. Luettavissa: <https://www.finanssiala.fi/materiaalipankki/tilastot> Luettu 28.12.2019.

Finanssiala 2020. Uutismajakka. Luettavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/kapitalisaatiosopimukset.aspx> Luettu 9.1.2020.

FINE - Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2020. Henkivakuutus, säästö- ja sijoitusvakuutukset. Luettavissa: <https://www.fine.fi/finanssitietoa/vakuutukset-ja-vahingot/henkivakuutus-saasto-ja-sijoitusvakuutukset.html> Luettu: 2.1.2020.

Hallituksen esitys 275/2018. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180275>. Luettu 28.1.2020.

Kauppalehti 2019. Aktia selvitti suomalaisten tavat säästää ja sijoittaa. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/lehdistotiedotteet/aktia-selvitti-suomalaisten-tavat-saastaa-ja-sijoittaa-suomen-sisalla-merkittavia-alueellisia-eroja/ba0b8f72-a930-398e-ab9a-2cec9598ecc4> Luettu 4.2.2020.

Lähitapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö. Tuoteseloste. Varainhoitovakuutus -esite 2018. Luettu 29.06.2019.

Lähitapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö. Tuoteseloste. Avaintietoseloste 2018. Luettu 29.07.2019.

Mandatum Life 2018. Vakuutusoppimusesite. Luettu 31.7.2019.

Pentikäinen, T. & Rantala, J. 2009. Vakuutusoppi. Vammalan Kirjanpaino Oy. Sastamala.

Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378.

Suomen Pankki 2019. Säästäminen ja sijoittaminen. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/tiedotehistoria/2019/kotitalouksien-sijoitukset-kasvoivat-vuoden-2019-ensimmaisella-neljanneksella/> Luettu 3.2.2020

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Vakuutusyhtiölaki 10.7.2008/521.

Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018. Luettavissa: <https://vm.fi/julkaisu?pubid=26201>
Luettu 7.12.2019.